

Nr 253.

Av herr **Gustafsson, Per**, om utredning rörande lämpligaste sättet för fastställande av ersättning för jordlösen m. m. i samband med anläggande av vägar.

Kostnaden för jordlösen vid anläggande av nya vägar är i allmänhet betydande och uppgår i vissa fall till synnerligen stora belopp. Vid nu pågående och planerade oerhört omfattande vägbyggen uppgå utgifterna för jordlösen sammanlagt för hela landet till miljontals kronor. Det är därför en trängande nödvändighet att frågan om ersättning för jord m. m., som tages i anspråk för väganläggningar, upptages till grundligare undersökning och behandling än vad som hittills förekommit. De grunder, efter vilka ersättningarna utgå, fastställas och beräknas även i närbelägna vägdistrikt mycket olika. Man torde med starka skäl kunna påstå att jordlösenfrågan i stort sett är mycket otillfredsställande ordnad. I de fall, där ersättningsbeloppen ej genom direkta förhandlingar mellan parterna kunna överenskommas, tillgripes expropriation eller också fastställes ersättningen i enlighet med bestämmelserna i lagen om vägrätt av 30 maj 1930.

Expropriationsförfarandet är i allmänhet förenat med stora, i vissa fall orimliga, omkostnader. Denna metod för ersättningsars bestämmande är dessutom onödigt omständlig och medför ofta skadligt fördröjande av vägföretagens igångsättande. Lagen om vägrätt tillkom för att bereda vägväsendet möjlighet att snabbare än genom expropriation få jordlösenproblemen ordnade.

Med goda skäl kan påstås att de tillvägagångssätt, som kunna tillgripas för jordlösenfrågornas ordnande, icke medföra tillräckligt snabba resultat och ej heller garantera tillräcklig rättvisa och effektivitet. Omkostnaderna bli också i genomsnitt onaturligt höga.

Ehuru lagen om vägrätt så nyligen tillkommit, råder bland landets vägmän ganska allmänt den uppfattningen att jordlösenproblemet ånyo borde upptagas till skyndsam och grundlig prövning, så att äntligen ett verkligt praktiskt och effektivt system måtte kunna ernås. Lagen om vägrätt har medfört några förbättringar, men i stort sett kvarstår frågan om jordlösen såsom icke tillfredsställande ordnad. Att låta en mångfald miljoner utgå för jordlösen o. d. enligt opraktiska och dyrbara metoder, som ofta medföra orättvisor mot jordägarna och onödigt stora kostnader för det allmänna, kan icke vara riktigt. En förnyad undersökning och prövning av här berörda frågor är väl motiverad och skulle sannolikt medföra goda resultat isynnerhet om vid undersökningen hänsyn toges till erfarenheter vunna i länder, där jordlösenproblemet i många år varit mera trängande och viktigt

än vad förhållandet tidigare varit i vårt land. Skäl vore bl. a. att undersöka hur i Danmark jordlösenfrågan är ordnad. Man har där ett system som förefaller verka snabbt, rättvist och med låga omkostnader.

Ett system behövde skapas, enligt vilket jordägarna kunde känna sig hänsynsfullt och rättvist behandlade, samtidigt som statens och väghållningsdistriktens kostnader ej bliva onödigt stora vid inlösen av jord eller vid utgivande av ersättning för annat som skadas vid vägföretagens framdragande.

En utredning är otvivelaktigt behövlig men borde företagas med stor skyndsamhet. Vi befinna oss i en period av utomordentligt forcerat vägbyggande och böra tillse, att alla därmed sammanhängande utgifter och sålunda även kostnaderna för jordlösen m. m. bliva på bästa möjliga sätt beräknade och på mest rationella sätt fastställda.

I anslutning till vad här förut anförts hemställes,

att riksdagen ville besluta hos Kungl. Maj:t **anhålla** om skyndsamt utredning rörande lämpligaste sättet för fastställande av ersättning för jordlösen jämte andra liknande ersättningar, förorsakade och nödvändiggjorda vid vägföretag samt

att förslag grundade på nämnda utredning om möjligt av Kungl. Maj:t måtte redan för detta årets riksdag framläggas till prövning och avgörande.

Stockholm den 23 januari 1934.

Per Gustafsson.